

إِنَّ الْمُسَيْنَ هِبَابُ الْهُدَى وَسَرِيْسُ الْبَلَةِ

سَهْمَاهِي مصباح الهدى

تعمیری افکار ★ **ملل گفتگو**
تحقیقی انداز ★ **شگفتہ بیان**
 فرمودات قرآن اور تعلیمات اہل بیت
 پرشتمل مضمین پڑھنے کے لئے
مصباح (ہندی اردو) کے نمبر بنے۔

سَهْمَاهِي مصباح الهدى (اردو) کے نمبر بنے

قیمت فی شمارہ: ۲۰۰/- روپیہ سالانہ: ۲۰۰/- روپیہ رجسٹرڈ اسکے

مدرساعلیٰ: سید محمد تقیین جو راسی | نائب مدیر: وقار حیدر عظیمی

نई نسل
 خاص توار پر
 جوانوں کے لیے
 ہدایہ میشن کی
 ہندی جاگان میں
 خاص پیشکش

دو ماہی میسیحیہ

دو ماہی "میسیحیہ" (ہندی) آج ہی مہبہر بنیتی اور سماںیتی کو بھی بنائیے!

پ्रतی مہینہ: 40/ روپے سالانہ: 200/ روپے رجسٹرڈ اسکے: 300/ روپے

مुख्य سंपादक: مंजर سादिक جैदی | سंपादक: تاسدیک ہوسن ریاضی
 سہایک: کوئیل اسسگر جैدی، الی امیر ریاضی

Huda Mission

Office : Shafaat Market
 Zehra Colony, Muftiganj, Lucknow

آفس: شفاعت مارکیٹ زہرا کالونی، مفتی گنج، لکھنؤ

Mob: +91-9415090034, 9451085885, 9389830801, 9936193817

آلَّهَ لَأَمُّ عَلَيْكُمْ

اللَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طَوبِي لَهُمْ وَخُسْنَ مَآبٍ

تُوبَا مासिक पत्रिका

دسمبر, 2016 جلد-7, شुमारा-1

యాదగార:
 మౌలానా మోహమ్మద అలీ ఆసిఫ నాబా సరాహ

ఎడిటోరియల్ బోర్డ్:
 మౌలానా తసదీక ہوسن سాహు, మౌలానా మర్జులు ہوسن సాహు
 మౌలానా కుమేల అసగర సాహు

ఎడిటర్:
 సయద మంజర సాదిక జैది

సబ ఎడిటర్:
 సయద మాత్ర సిబ్కైన బాకరీ

ఆర్ట్ ఎవ్ డిజాઈన్:

imagine
 We Fix Imagination
 9839099435

Annual Subscription only Rs. 300/-

Published by:
Huda Mission

Head Off.: Vill. Ghazipur, P.O. Gogwan,
 Distt. Muzaffarnagar, U.P. India

Lucknow Office: Shafaat Market
 Zahra Colony, Muftiganj, Lucknow-3 (U.P.) INDIA
 Mob.: 9415090034, 9451085885

E-mail: tubamonthly@gmail.com

3

जन्नत की खिड़की

جنت کی کھڑکی

امام جعفر صادق (ع) فرماتे हैं:
હજ़रत इमाम जाफ़र सादिक अ०स० फरमाते हैं

صلْ مَنْ قَطَعَكَ

جُوم سے رابطہ توڑے اس سے رابطہ جوڑے
जो تुम سے را بیتا توडے عس سے را بیتا جوडے

وَأَعْطِ مَنْ حَرَمَكَ

جُوم میں محروم کرے اسے عطا کرو
جو تھیں گالی دے تم اسے سلام کرو

أَحْسِنْ إِلَى مَنْ أَسَاءَ إِلَيْكَ

جُوم سے برائی سے پیش آئے اس سے نیکی سے پیش آؤ
जो तुम से बुराई से पेश आये उससे नेकी से पेश आओ

سَلِّمْ عَلَى مَنْ سَبَّكَ

جُوم میں گالی دے تم اسے سلام کرو
जो तुम्हें गली दे तुम उसे सलाम करो

وَأَنْصُفْ مَنْ خَاصَمَكَ

اور جُوم سے दर्शनी करे एस से अचार से पीश आऊ
जो तुमसे दुश्मनी करे उससे इंसाफ से पेश आओ

أَعْفُ عَمَّنْ ظَلَمَكَ

جُوم پر ظلم کرے اسے معاف کردو
जो तुम पर जुल्म करे उसको माफ़ कर दो

पारे बच्चों!

हमने आपके लिए दिलचस्प सिलसिला शुरू किया है।
इस QUIZ को खुद हल करने की कोशिश करें। इस क्वीज़ को
हल करने से जहाँ तुम्हारी मालूमात में इजाफ़ा होगा वहाँ कुआन
की तिलावत का सवाल भी मिलेगा। अपने जवाबत “तूबा” के
दफ्तर रवाना करें। आप अपने जवाब ई-मेल व SMS के
ज़रिये भी भेज सकते हैं। सही जवाब देने वालों को इनाम दिया
जाएगा।

SMS On
09415090034, 09890500072, 09451084885
E-mail: tubamonthly@gmail.com

1. सूरए शफ़्लक़श कौन से नम्बर का सूरा है और उसमें कितनी आयतें हैं?
 (1) 91, 15   (2) 113, 5   (3) 99, 8   (4) 107, 6
2. “और दिन की क़स्म जब वह रौशनी बक़्शे” किस सूरे की कौन सी आयत का तर्जुमा है?
 (1) सूरए ज़िलज़ाल सातवीं आयत   (2) सूरए बुरूज पहली आयत
 (3) सूरए शम्स तीसरी आयत   (4) सूरए अस्र पहली आयत
3. सूरए शम्सदश में अल्लाह ने किस के हाथ टूटने के बारे में कहा है?
 (1) अबू लहेब के   (2) जिन्नात के
 (3) शैतान के   (4) काफिरों के
4. “उसकी न कोई औलाद है और न वालिद ।” किस सूरे की कौन सी आयत का तर्जुमा है ?
 (1) सूरए शम्स चौथी आयत   (2) सूरए क़द्र पहली आयत
 (3) सूरए इख्लास तीसरी आयत   (4) सूरए आला चौदहवीं आयत
5. सूरए शनासश कुआन के किस नम्बर का सूरा है ?
 (1) 114   (2) 110   (3) 91   (4) 97
6. खुदा ने किस सूरे में श्तूरे सीनीनश की क़स्म खायी है ?
 (1) सूरए फ़ज़   (2) सूरए तीन   (3) सूरए तारिक़   (4) सूरए शम्स
7. किस सूरे में खुदा वन्द ने कहा है की शहर चुगुलखोर की बर्बादी ऐ है ?
 (1) सूरए इन्फेतार   (2) सूरए अस्र   (3) सूरए फ़ज़   (4) सूरए हुमाज़ा
8. “क्या उनकी चाल को बेकार नहीं कर दिया” किस सूरे की कौनसी आयत है?
 (1) सूरए फ़ील दूसरी आयत   (2) सूरए आला पहली आयत
 (3) सूरए ताकासुर आठवीं आयत   (4) सूरए इन्शोक़ाक पहली आयत

سامنے والی ترخیور کو دेखکر رنگ برسو

**پتیسواں
سائبک**

برے القاب (نام)

بُرے اَلْكَاب (نَام)

وَلَا تَنَبِّهُوا بِالْأَلْقَابِ

حجرات - ۱۱

ہنجرات-11

آیہ

ایک دوسرے کو برے القاب (ناموں) سے مت پکارو

एک دूसरे को بُرے اَلْكَاب (نَامَوْنَ) سے مُت پُوكارو

ترجمہ
تَرْجُمَة

खूबसूरत तरीन फूल

पुराने ज़माने की बात है हेजाज़ की सर ज़मीन पर (जिसे आज कल साउदी अरब कहते हैं) एक शहर है जिसका नाम मक्का है। वहाँ के रहने वाले लोग क़बीलए कुरैश के नाम से मशहूर थे अरबों के तमाम क़बीले क़बीलए कुरैश की बहुत इज़्ज़त किया करते थे उस क़बीले के सरदार का नाम अब्दुल मुत्तलिब था।

जनाबे अब्दुल मुत्तलिब के दस बेटे थे उनमें से एक का नाम अब्दुल्लाह था वह सबसे जिंदा खूबसूरत रहम दिल और बहादुर थे वहाँ के सब लोग उनकी नेकियों और अच्छी आदतों की वजह से उनसे बहुत मुहब्बत किया करते थे जनाबे अब्दुल मुत्तलिब भी अपने उस बेटे को दूसरों के मुकाबले में बहुत ज़ियादा चाहते थे जब जनाबे अब्दुल्लाह जवान हुए तो जनाबे अब्दुल मुत्तलिब ने उस ज़माने की बेहतरीन लड़की के

साथ उनकी शादी करदी जिनका नाम बीबी आमेना था।

उस दौर में लोग क़ाफ़लों की सूरत में सफर किया करते थे एक दिन जनाबे अब्दुल्लाह ने बीबी आमेना को बताया कि वह तिजारत के लिये एक क़ाफ़ले के साथ शाम जा रहे हैं बीबी आमेना ने जनाबे अब्दुल्लाह का सामान तयार करने में मदद की और फिर जनाबे अब्दुल्लाह बीबी आमेना को खुदा हाफ़िज़ कहकर अपने ऊँट पर सवार हो गये और शाम की तरफ रवाना हो गये।

कुछ महीनों बाद वह क़ाफ़ला शाम का सफर तय करके वापस आ गया जब लोगों को क़ाफ़ले के आने की ख़बर मिली तो सब लोग उसके इस्तक़बाल के लिये पहुँच गये बीबी आमेना भी अपने शौहर जनाबे अब्दुल्लाह के

इस्तक़बाल के लिये आर्थी थीं लेकिन उन्हें वह कहीं नज़र नहीं आये जब उन्होंने काफ़ले वालों से अब्दुल्लाह के बारे में पूछा तो उन्होंने बताया कि जनाबे अब्दुल्लाह आते हुये बीमार हो गये और इस दुनिया से रुख़सत हो गये हैं।

बीबी आमेना को अपने शौहर की मौत का बहुत दुख़ हुआ और आप बहुत दिनों तक रोती रहीं वह बहुत ग़मज़दा रहती थीं लेकिन अब वह अपने बच्चे की विलादत का इन्तेज़ार कर रही थीं जब बच्चे की विलादत का वक्त नज़दीक आया तो बीबी आमेना बड़ी परेशान हुर्यों क्योंकि उनकी मदद करने वाला कोई नहीं था उन्होंने थोड़ी देर के लिये आँखें बन्द करलीं जब आँखें खोलीं तो यह देखकर हैरान रह गयीं कि उनके कमरे में हर तरफ नूर फैला हुआ है बहुत से फरिश्ते और ह्रूं आसमान से ज़मीन पर आर्थी हुर्यी थी बीबी आमेना उनको देखकर बहुत खुश हुर्यी और उन्हें बहुत सुकून मिला जब उनकी परेशानी कम हुर्यी तो उनको नींद आने लगी इसी दौरान बीबी आमेना का फरज़न्द दुनिया में आ गया।

फरिश्तों ने उस बच्चे को एक जन्नत के बर्तन में गुलाब से गुस्ल दिया और एक साफ कपड़े में लपेट कर बीबी आमेना के पास लिटा दिया बीबी आमेना ने अपने बेटे की तरफ मुहब्बत भरी निगाहों से देखा और प्यार से उसके गालों पर हाथ फेरा और रुखसारों पर प्यार किया बच्चे का बदन खुशबू में बसा हुआ था बीबी आमेना को आज अब्दुल्लाह बहुत याद आ रहे थे लेकिन वह अपने बच्चे को देखकर मुतमइन थीं और उससे

बातें कर रहीं थीं।

जब जनाबे अब्दुल मुत्तलिब को पोते की विलादत की ख़बर मिली तो उनकी आँखें में खुशी के आँसू आ गये वह फौरन अपने पोते को देखने के लिये बीबी आमेना के कमरे के अन्दर दाखिल होकर बच्चे को गोद में लिया और उसे प्यार करके कहने लगे यह तो अपने बाप अब्दुल्लाह से ज़ियादा खूबसुरत है।

मक्के के लोगों को जब जनाबे अब्दुल्लाह के बेटे की विलादत के बारे में मालूम हुआ तो वह उसे देखने के लिये आने लगे जो भी उस बच्चे को देखता वह कहता। इसके चेहरे पर कितना नूर है, इसके बदन से कितनी अच्छी खुशबू आती है, जनाबे अब्दुल मुत्तलिब को तो ऐसे पोते पर फ़ख़ होना चाहिये।

जनाबे अब्दुल मुत्तलिब ने अपने पोते की विलादत पर बहुत खुशियाँ मनाईं और ग़रीबों को खाना खिलाया कई दिनों तक ग़रीब लोग उनके दस्तरखान पर खाना खाते रहे सातवें दिन बच्चे का नाम रखने के लिये सब लोग जनाबे अब्दुल मुत्तलिब के पास जमा हो गये वह देखना चाहते थे कि जनाबे अब्दुल मुत्तलिब अपने पोते का क्या नाम रखते हैं इस लिये जनाबे अब्दुल मुत्तलिब ने मुस्कुराकर कहा मैं इसे मोहम्मद (काबिले तारीफ) कहकर पुकारूँगा।

यह सुनकर एक शख्स बोला: मोहम्मद ऐसा नाम तो आज तक किसी अरब ने नहीं रखा है।

जनाबे अब्दुल मुत्तलिब ने जवाब दिया इस लिये कि मेरे पोते जैसा काबिले तारीफ बच्चा आज तक पैदा ही नहीं हुआ है।

शिकस्त का आग्राज़

अरब के लोग ऊँट सवारी के बहुत शौकीन हैं वहाँ आज भी ऊँटों की दौड़ को बहुत शौक से देखा जाता है और बहुत से लोग उसमें शिकस्त करते हैं।

रसूल अल्लाह स0व0 के ज़माने में भी ऊँटों की बड़ी अहमियत थी और तेज़ रफ़तार ऊँटों को बड़ा कीमती समझा जाता था। रसूल अल्लाह स0व0 का ऊँट भी बहुत तेज़ रफ़तार था हर मुकाबले में उनका ऊँट हमेशा असहाब के ऊँटों से आगे रहता था पैग़म्बर के ऊँट को शिकस्त देना नामुमकिन था खुद अल्लाह के रसूल स0व0 भी एक माहिर और चुस्त व चलाक ऊँट सवार थे।

एक दिन रेगिस्तान में रहने वाला एक अरब आदमी, ऊँट पर सवार होकर नबी अकरम स0व0 के पास पहुँचा उसका ऊँट जवान था और बड़ा ताक़तवर दिखाई दे रहा था वह आदमी रसूल स0व0 से कहने लगा क्या आपका ऊँट मेरे ऊँट के साथ मुकाबला करेगा?

वह आदमी शायद जानता था कि नबी अकरम स0व0 का ऊँट दूसरे ऊँटों से ज़ियादा तेज़ दौड़ता है वह इस मुकाबले से सबको दिखाना चाहता था कि उसका ऊँट पैग़म्बर के ऊँट से ज़ियादा तेज़ रफ़तार है।

हज़रत मुहम्मद स0व0 ने उस आदमी की बात मानली और कुछ ही देर बाद मुकाबला शुरू हो गया। दोनों ऊँट पूरी रफ़तार से दौड़ रहे थे ताकि जल्द से जल्द अपनी मंज़िल पर पहुँच जायें। हवा में धूल उड़ रही थी और तमाम

असहाब भी मुकाबला देख रहे थे वह लोग मुकाबले के नतीजे के बारे में परेशान थे क्यों कि उस आदमी का ऊँट रसूल स0व0 के ऊँट से ज़ियादा जवान था जिसकी वजह से वह बहुत तेज़ी से आगे बढ़ रहा था असहाबे रसूल उनसे बहुत मुहब्बत करते थे और समझते थे कि अगर पैग़म्बर स0व0 का ऊँट शिकस्त खा गया तो बहुत बुरा होगा।

धूल आहिस्ता आहिस्ता बैठने लगी तो मालूम हुआ कि मुकाबला उस आदमी ने जीत लिया है। असहाबे रसूल उस शिकस्त से काफ़ी रंजीदा हुए लेकिन पैग़म्बर स0व0 बिलकुल भी ग़मगीन नहीं थे क्योंकि हर खेल में सिर्फ़ एक शख्स जीतता है और इस तरफ़ के खेल दोस्ताना खेल होते हैं लेहाज़ा किसी को शिकस्त की वजह से ग़मगीन नहीं होना चाहिए।

हज़रत मुहम्मद स0व0 एक मोअल्लिम और उस्ताद थे उन्होंने इस मौके पर अपने असहाब को एक अहेम पैग़म्बर दिया पैग़म्बरे अकरम स0व0 ने अपने असहाब से फरमाया: यह ऊँट काफ़ी मग़रुर और धमंडी होने लगा था इस मुकाबले से अल्लाह ने उसे ऊँचे गुरुर से नीचे उतार दिया।

सब लोग पैग़म्बर स0व0 की बातों का मतलब समझ चुके थे कि किसी को अपने ऊपर गुरुर नहीं करना चाहिए। अब असहाब उस शिकस्त को भूल चुके थे उस मुकाबले ने उन्हें यह समझा दिया था कि मग़रुर होना शिकस्त का आग्राज़ है।

सादिक-ए-आले मुहम्मद

रबी अव्वल की 17 तारीक थी मदीना के रहने वाले जोश व ख़रोश से रसूल अल्लाह स0 की विलादत ब सआदत की खुशियाँ मना रहे थे लेकिन अहलेबैत-ए-रसूल स0 यानी इमाम ज़ैनुल अबिदीन अ0 और इमाम मुहम्मद बाक़िर अ0 के घर उस खुशी का रंग ही कुछ और था क्यों कि उस दिन खुदा वंदे आलम ने उस घराने की खुशियों को बढ़ा दिया था। वो एक तरफ़ तो रसूल स0 की विलादत की खुशी मना रहे थे तो दूसरी तरफ़ इमाम मुहम्मद बाक़िर अ0 के घर में रसूल अल्लाह स0 के छठे जानशीन की विलादत के मुन्तज़िर थे। इमाम सज्जाद और उनके बैटे मुहम्मद बाक़िर अ0 एक कमरे में बैठे हुए थे कि अन्दर से एक औरत दौड़ती हुयी आर्यी और बच्चे की विलादत की खबर सुनाई कुछ ही देर गुज़री थी कि सफैद कपड़े में लपेट कर एक नौमौलूद नन्हे से बच्चे को इमाम सज्जाद अ0 की खिदमत में लाया गया।

इमाम सज्जाद अ0 ने बच्चे के चेहरे से

कपड़ा हटाया बच्चे को चेहरा देख कर आप के चेहरे मुबारक पर मुस्कुराहट आ गयी नन्हा सा बच्चा एक खूबसूरत फूल की तरह आराम से सो रहो था।

इमाम सज्जाद अ0 ने अपने पोते को गोद में लिया और उसको प्यार किया फिर उसके कानों में अज़ान व अकामत कही और फिर बच्चे को आसमान की तरफ़ बुलन्द करके दुआ की अब बच्चे का नाम रखने की बारी थी इमाम मुहम्मद बाक़िर अ0 अपने वालिद के एहतेराम में ख़ामोश थे इमाम ज़ैनुल अबिदीन अ0 ने फ़रमाया:

मेरे जद रसूल अल्लाह स0 ने फ़रमाया था कि जब मेरा बेटा जाफ़र बिन मुहम्मद बिन अली बिन हुसैन अ0 होतो उसको सादिक के नाम से पुकारना और जान लो कि जो उसकी पैरवी करगा वो दुनिया और अखेरत में कामयाब होगा। चूंकी हुजूर स0 ने आप को सादिक का लक़ब दिया है इसी लिये आप को सादिक-ए-आले मुहम्मद भी कहते हैं।

शरफू की कहानी (2)

दो दिन बीत गये तो फिर बाप ने बेटे को एक और मकाम का पता बताया और ताकीद की खबरदार! पेड़ काटने से पहले ऊपर नहीं देखना।

शरफू ने अहद (दिन में ठान लिया) कर लिया कि वह पहले की तरह ऊपर नहीं देखेगा और बाप के बताये हुए मकाम पर चला गया। उसे अपना वादा याद था। चुनान्वे पहले पेड़ के पास पहुँच कर उसने ऊपर न देखा। वह नीचे देखते हुए कुल्हाड़ा मारने लगा कि उसी नज़र पेड़ के नीचे उस जंगली फल पर पड़ी, जिसे बाज़ (अंकत्सर) लोग हाण्डी में पका कर खाते हैं।

एक सवाल ज़ेहन में उभर आया: उस पेड़ पर यह फल लगता है। मैं उसे क्यूँ नुकसान पहुँचाऊँ? क्या उसकी शाखें काटने से उस फल का कुछ हिस्सा बर्बाद नहीं हो जायेगा? क्या यह उन लोगों के साथ ज्यादती नहीं होगी जो उसे हाण्डी में पका कर खाते हैं?

वह देर तक उस पेड़ के नीचे बैठा रहा और सोचता रहा। उस रोज़ जब लकड़हारे ने अपने बेटे को देर से आते देखा तो उसे यकीन हो गया कि अब यह ज़रूर लकड़िया बेच कर पैसे लाया है। वह खुश हो कर बोला: “आज मेरा बेटा काफी पैसे ले कर आया है। है ना, क्यूँ शरफू?”

नहीं अब्बा जान! मैं कोई पैसा नहीं लाया।” फिर उसने बाप को पेड़ न काटने की वजह बता दी। बेटे की बात सुनते ही लकड़हारे के तन बदन में आग लग गयी।

“तो कुछ नहीं कर सकेगा। तुम्हे लकड़ियाँ काटकर बेचने के लिये भेजा था, पेड़ का फल देखने के लिये नहीं।”

“मैं क्या करता अब्बा जान! आप जानते नहीं, लोग उस फल को पका कर खाते हैं।”

बाप गरजा: “तो तुम्हें क्या? लोग फल पका कर खाते हैं, तुम तो नहीं।”

“अब्बा जी! वह लोग भी तो हमारे जैसे हैं ना।” लकड़हारे का गुस्सा बढ़ता जा रहा था कि उसकी बीवी ने फिर उसे समझाया: “बस अब और कुछ न कहो। मुझे उम्मीद है, शरफू सीधे रास्ते पर आ जायेगा।”

लकड़हारा बोला: “अब के मैं बर्दाश्त कर लेता हूँ। आइन्चा उसने ऐसी बेहूदा हरकत की तो मैं उसे घर से निकाल दूँगा।”

कुछ दिन बीत गये। लकड़हारे ने इस मर्तबा पुराने दरख़ों (पेड़ों) का पता बताकर कहा: “खबरदार! अब के कोई बहाना न बनाना, पैसे ले कर घर आना।” शरफू ज़ंगल में गया। उसने पुराने पेड़ देखे। बहुत बूढ़े हो चुके थे। उन्हें देख कर वह सोचने लगा: उन्होंने बरसों तक मुसाफिरों के लिये ठंडे साये मुहैया किये हैं। थके हुए लोग उनके नीचे बैठ कर सुकून हासिल करते रहे हैं। उन्हें काटना इन्सान के उन मोहसिनों का एहसान मानने के बजाये उन पर उल्टा जुल्म नहीं होगा।

और वह वापस आने लगा। रास्ते में एक नहर पड़ती थी। उसके पुल पर से गुज़रते हुए उसने कुल्हाड़ा नीचे पानी में फेंक दिया कि न यह मुझे लकड़ियाँ काटने के लिये कहा जायेगा। शहर में एक बाज़ार से गुज़रते हुए उसने कई दुकानों को देख कर सोचा: यह अच्छा काम है। मैं भी अब्बा जान से कह कर बाज़ार में एक दुकान खोल लूँगा।

उस रोज़ वह शाम के करीब अपने घर पहुँचा। लकड़हारे को पूरा यकीन था कि उसका बेटा ज़रूर लकड़ियाँ बेच कर आया है।

“तू आज तुम ने क्या काम किया है?”

बाप का यह सवाल सुन कर शरफू बोला: “अब्बा जान! पेड़ तो मैं नहीं काट सका। वह सारी उम्र मुसाफिरों को ठंडे साये देते रहे हैं। मैंने सोच लिया है कि बाज़ार में दुकान पर बैठा करूँगा।”

बेटे के मुँह से जैसे ही ये लफ़्ज़ निकले लकड़हारा अपने गुस्से पर कबून रख सका और उसे उसी वक्त घर से निकाल दिया। माँ ने दखल देख चाहा तो लकड़हारे ने उसे भी झटक दिया: “बस-बस अब तुम एक लफ़्ज़ नहीं कहोगी।”

शरफू घर से निकल कर चलने लगा। उसका कोई ठिकाना तो था नहीं। कहाँ जा सकता था? चलता गया, चलता गया, यहाँ तक कि इस क़दर थक गया कि उसके लिये एक क़दम उठाना भी मुश्किल हो गया था। करीब ही एक बड़ी शानदार हवेली थी। वह उसके दरवाजे पर गिर पड़ा और बेहोश हो गया।

इधर लकड़हारा और उसकी बीवी अपने बेटे की जुदाई में तड़प रहे थे। लकड़हारा बुरी तरह पछता रहा था कि उसने बेटे को घर से क्यूँ निकाल दिया था। एक दिन दोनों बैठे बेटे की बातें याद करके रो रहे थे कि उनके मकान के आगे एक बग्धी रुकी। उस में से एक शख्स उतरा और लकड़हारे के दरवाजे पर दस्तक देने लगा।

“क्यूँ जनाव! क्या बात है?” लकड़हारे ने दरवाजा खोल कर उस आदमी से पूछा।

“आपको, आपकी बीवी को नादिर खाँ ने बुलाया है।” “नादिर खाँ कौन?” लकड़हारे ने यह नाम पहली बार सुना था।

“आप ने नादिर खाँ का नाम नहीं सुना?”

“जी नहीं।” “वह बड़े आदमी हैं, सब उनकी इज़्ज़त करते हैं। महरबानी करके बग्धी में बैठ जायें।” लकड़हारा और उसकी बीवी बग्धी में बैठ गये। बग्धी उन्हें एक बड़े खूबसूरत और शानदार बाप में ले गयी।

वह बाप को देखकर हैरान रहे थे कि एक तरफ से आवाज़ आई: “अब्बा जान! अम्मा!

“अरे शरफू!”

लकड़हारा और उसकी बीवी अपने बेटे को देखकर हैरान हो गो। शरफू ने उम्दा किस्म का लिबास (कपड़ा) पहन रखा था और बहुत खुश लगता था।

“तुम यहाँ कहाँ? शरफू की माँ ने पूछा।

शरफू कहने लगा: “अम्मा! उस शाम जब अब्बा जान ने मुझे घर से निकाल दिया था तो मैं थक कर एक हवेली के दरवाजे पर गिर पड़ा। उस हवेली के मालिक नादिर खाँ हैं। जिन्होंने यह देख कर कि मुझे पेड़ों और परिन्दों से बड़ी मुहब्बत है, अपने इस बाप का माली बना दिया है। वह हैं मेरे मोहसिन।”

नादिर खाँ करीब आ गये और कहने लगे: “वाकई शरफू की इस बात ने मुझे बहुत मुतअस्सिर किया था कि उसे पेड़ों का बड़ा ख्याल है। पेड़ों से मुहब्बत करता है। मैंने उसे अपने बाप के पेड़ों की रखवाली का काम सुपुर्द कर दिया है। वह यहाँ नये-नये पेड़ लगायेगा और उनकी हिफ़ाज़त करेगा, उसने पेड़ों से मुहब्बत की है और पेड़ों ने उस मुहब्बत कर यह बदला दिया है।”

शरफू के इसरार पर उसके माँ बाप भी वहाँ रहने लगे और खुशी-खुशी जिन्दगी बसर करने लगे।

बेहतरीन दर्श

तीन भाई एक आदमी को अमीरुल मोमनीन हज़रत अली अलै० के पास लेकर आए और कहने लगे कि इसने हमारे बाप का कल्प किया है, हज़रत अली अलै० ने उस आदमी से पूछा तूने ऐसा क्यों किया है?

वह आदमी अर्ज़ करने लगा हुजूर में एक चरवाहा (जानवर चराने वाला) हूँ। भेड़ बकरी ऊँट चराता हूँ, मेरे एक ऊँट ने इन लोगों के बालिद के बाग में पेड़ के टैने खाना शुरू कर दिये तो इनका बालिद उठा और मेरे ऊँट को एक पथर दे मारा पथर इतना ज़ोर से मारा था कि ऊँट मौके पर ही मर गया जब मैंने यह हालत देखी तो मुझे बहुत गुस्सा आया जिसकी वजह से मैंने वहीं पथर उस आदमी के सिर पर दे मारा और बदकिस्मती से वह आदमी भी वहीं पर मर गया।

हज़रत अली अलै० ने फ़रमाया: तुमने एक आदमी का कल्प किया है इस लिये मुझे तुझपर हद जारी करनी होगी यानी तुमको सज़ा देनी होगी वह आदमी कहने लगा: मौला मुझे तीन दिन की मोहल्त दे दें मेरा बाप मर चुका है और विरासत में मेरे और छोटे भाई के लिये ख़ज़ाना छोड़ गया है अगर मैं मार दिया जाता हूँ तो वह ख़ज़ाना भी तबाह हो जाएगा और मेरा भाई भी।

हज़रत अली अलै० फ़रमाने लगे ठीक है लेकिन तेरी ज़मानत कौन देगा? उस आदमी ने लोगों की तरफ नज़र दौड़ाई तो उसकी नज़र जनाबे अबूज़र पर पड़ी कहने लगा यह आदमी मेरी ज़मानत देगा।

हज़रत अली अलै० ने फ़रमाया: ऐ अबूज़र क्या तुम इस शख्स की ज़मानत कुबूल करते हो? अबूज़र ने अर्ज़ किया जी हाँ मैं इसकी ज़मानत लेने के लिये

तथार हूँ।

हज़रत अली अलै० ने फ़रमाया: तुम इसे जानते तक नहीं और अगर यह भाग जाए तो फिर सज़ा तुमको मिलेगी अबूज़र ने अर्ज़ किया फिर भी मैं इसकी ज़मानत लेता हूँ या अमीरुल मोमनीन।

वह आदमी चला गया पहला, दूसरा, तीसरा यहाँ तक कि तीन दिन गुज़र गये सब लोगों को अबूज़र की फिक्र होने लगी कि कहीं इनको सज़ा न मिल जाए आखिर कार तीसरे दिन मग़रिब के वक्त वह आदमी बहुत थका मांदा वापस आ पहुँचा, अमीरुल मोमनीन हज़रत अली अ० के पास पहुँच कर कहने लगा: मैंने ख़ज़ाना अपने भाई को दे दिया और अब आप के हुक्म के आगे सर झुकाता हूँ। मुझ पर हद जारी कर दीजये यानी सज़ा दे दीजये इमाम अली अ० फ़रमाने लगे क्या चीज़ सबब बनी जो तुम वापस लौट आये जब के तुम आज़ाद थे और भाग भी सकते थे?

वो आदमी कहने लगा मुझे डर था की कहीं वादे की वफ़ा लोगों के दरमियान से खत्म न हो जाए। हज़रत अली अ० ने हज़रत अबूज़र से सवाल किया अच्छा तुम बताओ तुमने कैसे उसकी ज़मानत ले ली थी। अबूज़र कहने लगे मुझे खौफ़ हुआ के कहीं नेकी और अच्छाई लोगों से मिट न जाये कल्प होने वाले के बेटे उस वाक्ये से इतना मुतआसिर हुए के कहने लगे हम भी अपने बाप का बदला उस शख्स से नहीं लेंगे। हज़रत अली अ० ने उनसे मालूम किया तुम लोग क्यों ऐसा कर रहे हो? वह कहने लगे हमें डर है कि कहीं बक़िशश यानी माफ करने की सिफ़त लोगों के दरमियान से न चली जाये।

प्यारे नबी स०व०

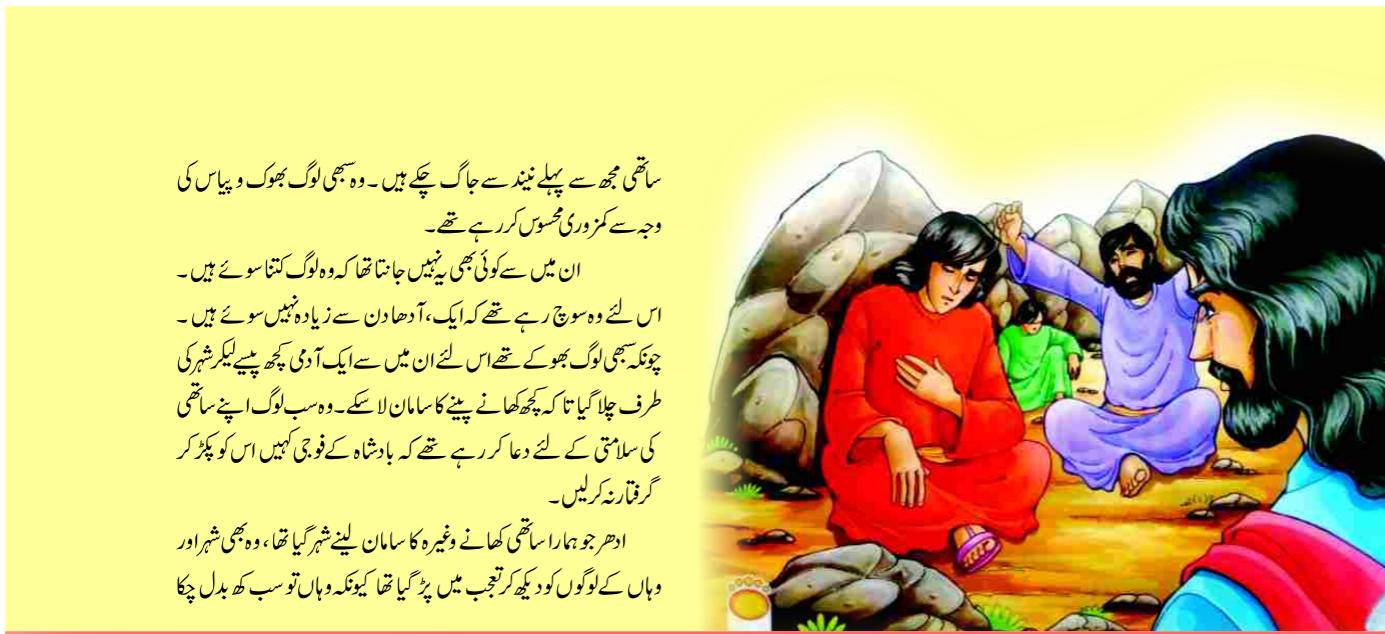
करीब से गुज़रते तो प्यार से उनको सलाम करने में पहल करते थे आप सव० ने बच्चों की अहमियत को बाज़े करते हुए फ़रमाया कि वह शख्स हममें से नहीं जो बच्चों पर रहम न करे।

माशाअल्लाह आप तीनों को कल वाली तमाम बातें याद हैं अब मैं आपको नबी करीम सव० के बारे में कुछ और बातें बताती हूँ गौर से सुनोगे और इस पर अमल भी करोगे वादा करते हैं, बच्चों ने मिलकर कहा दादी ने कहा सुनो कुफ़्फ़ारे मक्का अगरचे नबी करीम सव० के बदतरीन दुश्मन थे फिर भी वह आप सव० को सादिक और आमिन के लक्ब से पुकारते थे, आप सव० ने कभी झूठ नहीं बोला और सच बोलने की ताकीद फ़रमायी आप सव० ने इरशाद फ़रमाया कि सच्चाई निजात दिलाती है और झूठ हलाकत में डालता है, आप सव० को झूठ से सख्त नफ़रत थी आप सव० बचपन से ही झूठ बोलने वालों से मिलना जुलना पसन्द नहीं करते थे।

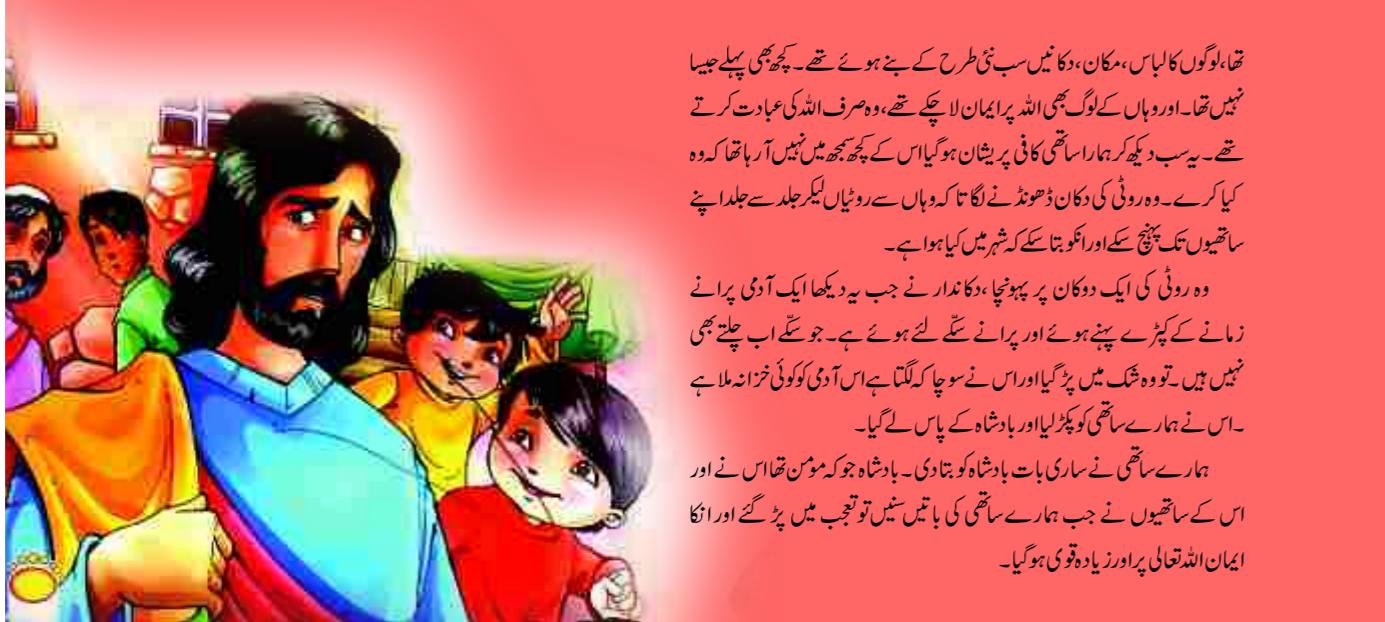
प्यारे बच्चों गाली देना भी बहुत बुरी आदत है अल्लाह और उसके नबी सव० ने फ़रमाया मुसलमान वह है जिसके हाथ और ज़बान से दूसरे मुसलमान महफूज रहें नबी करीम सव० वे इन्तेहा खुश अख़लाक थे आप सव० के मिज़ाज के भी बहुत से वाकेयात हैं अल्लाह तआला ने वह तमाम खुबियाँ और अच्छाईयाँ जो पहले अम्बिया अस० में थीं वह खुबियाँ और अच्छाईयाँ आप सव० में जमा कर दी थीं।

प्यारे बच्चों हमे चाहिए कि हम भी आप सव० के बातये हुए तरीके पर चलें, जिस काम को करने से आप सव० ने मना किया है खुद भी उस काम से बचे और दूसरों को भी उस काम से बचायें इसी में हमारी दुनिया व आखिरत की कामियाबी है।

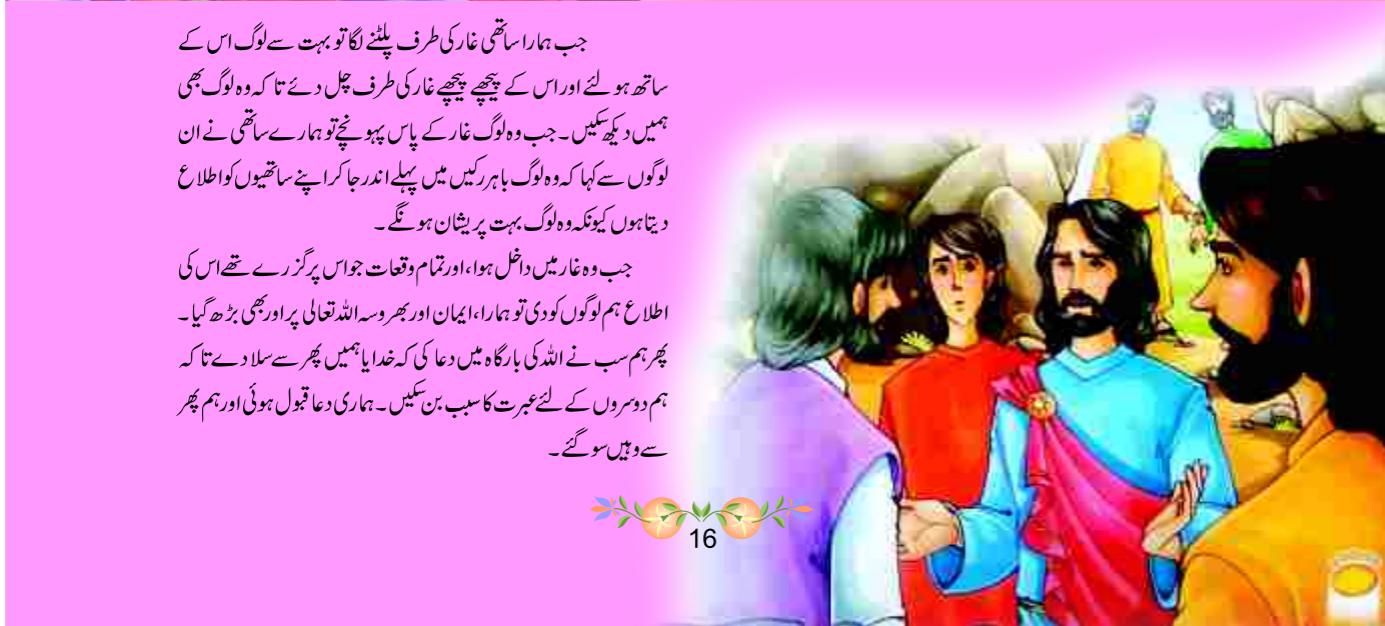
अल्लाह तआला हमें अमल की तौफ़ीक अता फ़रमाये आमिन।

ساتھی مجھ سے پہلے نیند سے جاگ چکے ہیں۔ وہ سمجھی لوگ بھوک دیپاں کی وجہ سے کمزوری محسوس کر رہے تھے۔
ان میں سے کوئی سمجھی نہیں جانتا تھا کہ وہ لوگ کتنا سوئے ہیں۔
اس نے وہ سوچ رہے تھے کہ ایک آدمی کچھ پیسے لیکر شہر کی طرف چلا گیا تاکہ کچھ کھانے پینے کا سامان لاسکے۔ وہ سب لوگ اپنے ساتھی کی سلامتی کے لئے دعا کر رہے تھے کہ باڈشاہ کے فوجی کہیں اس کو پکڑ کر گرفتار نہ کر لیں۔
ادھر جو ہمارا ساتھی کھانے بغیرہ کا سامان لیئے شہر گیا تھا، وہ سمجھی شہر اور وہاں کے لوگوں کو دیکھ کر تعجب میں پڑ گیا تھا کیونکہ وہاں تو سب کھب دل چکا

تھا، لوگوں کا باس، مکان، دکانیں سب نئی طرح کے بنے ہوئے تھے۔ کچھ سمجھی پہلے جیسا تھا۔ اور وہاں کے لوگ بھی اللہ پر ایمان لا چکے تھے، وہ صرف اللہ کی عبادت کرتے تھے۔ یہ سب دیکھ کر ہمارا ساتھی کافی پریشان ہو گیا اس کے کچھ سمجھیں نہیں آ رہا تھا کہ وہ کیا کرے۔ وہ روٹی کی دکان ڈھونڈنے لکھا تک وہاں سے روٹیاں لیکر جلد سے جلد اپنے ساتھیوں تک پہنچ سکے اور انکو بتائیں کہ شہر میں کیا ہوا ہے۔
وہ روٹی کی ایک دکان پر پہنچا، دکاندار نے جب یہ دیکھا ایک آدمی پرانے زمانے کے کپڑے پہنے ہوئے اور پرانے سنے لئے ہوئے ہے۔ جو سنے اب چلتے ہیں نہیں ہیں۔ تو وہ بیک میں پڑ گیا اور اس نے سوچا کہ لگتا ہے اس آدمی کو کوئی خزانہ ملا ہے۔ اس نے ہمارے ساتھی کو کپڑا لیا اور باڈشاہ کے پاس لے گیا۔
ہمارے ساتھی نے ساری باتیں باڈشاہ کو بتا دی۔ باڈشاہ جو کہ مومن تھا اس نے اور اس کے ساتھیوں نے جب ہمارے ساتھی کی باتیں میں تو تعجب میں پڑ گئے اور انکا ایمان اللہ تعالیٰ پر اور زیادہ قوی ہو گیا۔

جب ہمارا ساتھی غار کی طرف پلٹنے لگا تو بہت سے لوگ اس کے ساتھ ہوئے اور اس کے پیچھے پیچھے غار کی طرف چل دئے تاکہ وہ لوگ بھی ہمیں دیکھ سکیں۔ جب وہ لوگ غار کے پاس پہنچ چکے تو ہمارے ساتھی نے ان لوگوں سے کہا کہ وہ لوگ باہر کیں میں پہلے اندر جا کر اپنے ساتھیوں کو اطلاع دیتا ہوں کیونکہ وہ لوگ بہت پریشان ہو گے۔
جب وہ غار میں داخل ہوا، اور تمام وقفات جو اس پر گزرنے تھے اس کی اطلاع ہم لوگوں کو دی تو ہمارا، ایمان اور بھروسہ اللہ تعالیٰ پر اور سمجھی بڑھ گیا۔
پھر ہم سب نے اللہ کی پارگاہ میں دعا کی کہ خدا یعنی پھر سے سلاادے تاکہ ہم دوسروں کے لئے عبرت کا سبب بن سکیں۔ ہماری دعا قبول ہوئی اور ہم پھر سے دیں گے۔

اصحاب کھف کا کھتہ (۲)

جب میں نے یہ سن کر وہ لوگ ایک حفاظ گردکی تلاش میں ہیں، تاکہ وہاں پر پناہ لے سکیں اور خود کو چھپا سکیں تو میں بہت تیزی کے ساتھ غار کی طرف دوڑا، پھر میں نے اپنی گردان اور دمبلہ اکر غار کی طرف اشارہ کیا تاکہ وہ لوگ اس غار میں پناہ لے لیں۔ میں یہ سمجھتا تھا کہ وہ لوگ پر پیشی کی وجہ سے غار میں جو گول گیے ہیں۔
جب ان لوگوں نے مجھے غار کے پاس دیکھا تو انہیں سمجھی یاد آیا کہ چھپے کے لئے اس سے اچھی جگہ کیا ہوتی ہے، اس نے وہ لوگ غار کی طرف چل پڑے تاکہ اس غار میں پناہ لے سکیں۔ جب وہ لوگ غار کے پاس پہنچ چکے تو پہلے انہوں نے غار کے پاس لگے ہوئے چھل کے پیڑے سے کچھ چھل کھائے اور وہاں پر موہو چھٹے سے پانی پیا، پھر آرام کرنے کے لئے غار کے اندر چلے گئے۔
میں بھی غار کے سامنے رک گیا تاکہ اللہ کے ان مومن بندوں کی حفاظت کر سکوں۔ تجھی میں نے سن کر وہ لوگ، اللہ کی بارگاہ میں دعا کر رہے ہیں کہ اللہ انکو،

کافروں اور مشرکوں کے مقابلہ میں کامیاب کرے۔ اسی طرح ظالم بادشاہ اور اس کے فوجوں کے ظلم و تم سے ان کو حفظ کر کے۔
ان لوگوں نے کافی دیر تک اللہ کی عبادت انجام دی، پھر یہ فصلہ کیا کہ کچھ درس جاؤں گے۔ کیونکہ وہ لوگ دوڑ کی وجہ سے وہ لوگ بہت تھک گئے۔ وہ لوگ گہری نیند میں سو گئے۔ جب میں نے دیکھا کہ وہ لوگ گہری نیند میں سو گئے ہیں تو میں نے بھی یہ فصلہ کیا کہ میں بھی کچھ درس جاؤں اس لئے غار کے سامنے ہی لیٹ گیا۔
لیکن یہ نیند، عام لوگوں کی نیند وہ کی طرح نہیں تھی، کیونکہ ہم لوگ بہت سا لوں تک سوتے رہے۔ ہماری نیند اتنی طویل ہو گئی کہ باڈشاہ اور وہاں کے لوگ سال زندگی گزارنے کے بعد مر گئے۔
یہاں تک کہ اگلی اولاد پوتے پوتیاں یا بیوں کہا جائے کہ نہیں اور پیشیں گزر گئیں۔ اور ہم لوگ اسی طرح گہری نیند میں سوتے رہے۔ لیکن اللہ کی مرضی کی وجہ سے ہمارا جسم پوری طرح سے سمجھی و سامنہ اور میں کوئی نقصان نہیں پہنچا تھا۔

ای طرح تین سو سال گزر گئے اور ہم سوتے رہے۔ پھر اچانک میری آنکھ کھل گئی۔ میرے بدنا پر بہت دھول میں جنم گئی تھی اس لئے میں نے انگڑائی لی اور خود کو بلایا تاکہ مٹی و دھول چھپت جائے۔ پھر میں غار کے اندر چلا گیا تاکہ دیکھ سکوں کے میرے ساتھیوں کا کیا حال ہے۔ میں نے دیکھا کہ کیکی میں اور انکے

نماز

کیا خدا ہماری نماز کا محتاج ہے جو ہم ہر روز نماز پڑھیں؟

خون کی کمی شکایت دو رہوتی ہے۔ اس سے جسم کی افزائش معمول کے مطابق ہوتی ہے۔ یہ مدفعی نظام کو بہتر بناتا ہے۔ ہائی بی پی کے مریضوں کو نمکین کا جو کے استعمال کرنے سے گریز کرنا چاہئے۔ کاجو میں تانبہ اور میگنیشیم بھی بہت مقدار میں پایا جاتا ہے۔ یہ عضلات کو طاقتوار صحت مند بنانے میں مدد دیتا ہے۔ یہ جسم کی تھکان کو دور کرتا ہے۔ یہ وزن بھی کم کرتا ہے، شوگر کے مریضوں کیلئے کاجو کا استعمال بہت ہی مفید مانا گیا ہے۔ ان میں ایسے مادے ہوتے ہیں جو خون میں موجود انسولين کو عضلات کے خلیوں میں جذب کرنے کی صلاحیت رکھتے ہیں۔

کاجو میں ایکٹیو کپا و نڈ زیڈ پایا جاتا ہے جو خون میں شوگر کی سطح کو بڑھنے سے روکتا ہے۔ کاجو سے ہڈیاں مضبوط ہوتی ہیں، دل صحت مند رہتا ہے، جلد بہتر رہتی ہے۔ کینسر کے امکانات کم سے کم ہوتے ہیں، دماغ کی صحت کیلئے کاجو اہمیت تکمیل ہوتی ہے۔

کاجو کے بہت فائدہ ہیں۔ اسے کھانے سے جسم میں اسے انگریزی میں Cashew کہتے ہیں۔ کاجو جنوبی ہندوستان (south india) میں بہت زیادہ پیدا ہوتا ہے۔ کاجو بے شمار فوائد والا خشک میوه ہے۔ اسے سردیوں میں با قاعدگی کے ساتھ کھانا چاہئے جس سے اس موسم میں معدنیات، وٹامن اور دیگر غذائی ضروریات کی تکمیل ہوتی ہے۔

سردی کا موسم آچکا ہے۔ راتوں میں سردی بہت بڑھ جاتی ہے اور دن میں بھی کسی قدر سردی محسوس ہو رہی ہے۔ یہ مدفعی نظام کو بہتر بناتا ہے۔ ہائی بی پی کے مریضوں کو نمکین کا جو کے استعمال کرنے سے گریز کرنا چاہئے۔ کاجو میں تانبہ اور میگنیشیم بھی بہت سبزیاں پیدا کی ہیں۔ ان پھلوں اور سبزیوں کے ذائقہ سے نہ صرف ہم لطف اندوز ہوتے ہیں بلکہ ان کے فوائد سے استفادہ کرتے ہیں۔ ان پھلوں میں خشک میوے (dry fruits) بھی شامل ہیں جن میں صحت کا راز چھپا ہے۔ کاجو بھی خشک میوہ میں شامل ہے۔

صحت کا پھل: کاجو

سردی کا موسم آچکا ہے۔ راتوں میں سردی بہت بڑھ جاتی ہے اور دن میں بھی کسی قدر سردی محسوس ہو رہی ہے۔ یہ مدفعی نظام کو بہتر بناتا ہے۔ ہائی بی پی کے مریضوں کو نمکین کا جو کے استعمال کرنے سے گریز کرنا چاہئے۔ کاجو میں تانبہ اور میگنیشیم بھی بہت سبزیاں پیدا کی ہیں۔ ان پھلوں اور سبزیوں کے ذائقہ سے نہ صرف ہم لطف اندوز ہوتے ہیں بلکہ ان کے فوائد سے استفادہ کرتے ہیں۔ یہ جسم کی تھکان کو دور کرتا ہے۔ یہ وزن بھی کم کرتا ہے، شوگر کے مریضوں کیلئے کاجو کا استعمال بہت ہی مفید مانا گیا ہے۔ ان میں ایسے مادے ہوتے ہیں جو خون میں موجود انسولين کو عضلات کے خلیوں میں جذب کرنے کی صلاحیت رکھتے ہیں۔

کاجو میں ایکٹیو کپا و نڈ زیڈ پایا جاتا ہے جو خون میں شوگر کی سطح کو بڑھنے سے روکتا ہے۔ کاجو سے ہڈیاں مضبوط ہوتی ہیں، دل صحت مند رہتا ہے، جلد بہتر رہتی ہے۔ کینسر کے امکانات کم سے کم ہوتے ہیں، دماغ کی صحت کیلئے کاجو اہمیت تکمیل ہوتی ہے۔ اس کے استعمال سے بال اور مسٹر ہے صحت مند رہتے ہیں۔ اس سے کولیسٹرال کی مقدار کم ہوتی ہے۔

شرفو کی کھانی (۲)

دو دن بہت گئے تو پھر باپ نے بیٹے کو ایک اور جگہ کا پتا بتایا اور تاکید کی خبر دار! پیڑ پر وار کرنے سے پہلے اوپر نہ دیکھنا۔ شرفونے عہد کر لیا کہ وہ پہلے کی طرح اوپر نہیں دیکھے گا اور باپ کے بتائی ہوئی جگہ پر چلا گیا۔ اسے اپنا وعدہ یاد تھا۔ اس نے پہلے پیڑ کے پاس بیٹھ کر اس نے اوپر نہیں دیکھا۔ وہ نیچے دیکھتے ہوئے کلبہڑی مارنے ہی والا تھا کہ اس کی نظر پیڑ کے نیچے اس جنگلی پھل پر پڑی، جسے بعض لوگ پا کر کھاتے ہیں۔

ایک سوال اس کے ذہن میں آبھر آیا: اس پیڑ پر یہ پھل لگتا ہے۔ میں اسے کیوں نقصان پہنچاؤں کیا اس کی شاخیں کاٹنے سے اس پھل کا کچھ حصہ بر باد نہیں ہو جائے گا؟ کیا یہ ان لوگوں کے ساتھ زیادتی نہیں ہو گی جو اسے پا کر کھاتے ہیں؟

وہ دیر تک اس پیڑ کے نیچے بیٹھا رہا اور سوچتا رہا۔ پھر گھر کی طرف واپس چل دیا۔

اس روز جب لکڑہارے نے اپنے بیٹے کو دیر سے آتے دیکھا تو اسے یقین ہو گیا کہ اب یہ ضرور لکڑیاں بیٹھ کر میسے لایا ہو گا۔ وہ خوش ہو کر بولا: "آج میرا بیٹا کافی میسے لے کر آیا ہے۔

ہے نا، کیوں شرفو؟" میں کوئی پیسہ نہیں لایا۔ "پھر اس نے باپ کو

کھول کر اس آدمی سے پوچھا۔
"آپ کو، آپ کی بیوی کو نادرخاں نے بلا�ا ہے۔"
"نادرخاں کون؟" لکڑہارے نے یہ نام پہلی بار سنا تھا۔
"آپ نے نادرخاں کا نام نہیں سن؟"
"جب نہیں۔"
"وہ بڑے آدمی ہیں، سب ان کی عزت کرتے ہیں۔"
مہربانی کر کے بھی میں بیٹھ جائیں۔"
لکڑہارا اور اس کی بیوی بھی میں بیٹھ گئے۔ بھی انھیں ایک بڑے خوب صورت اور شاندار باغ میں لے آئی۔
وہ باغ کو دیکھ دیکھ کر حیران ہو رہے تھے کہ ایک طرف سے آواز آئی: "اباجان! اماں!"
"ارے شرفو!" لکڑہارا اور اس کی بیوی اپنے بیٹے کو دیکھ جان ہو گئے۔ شرفونے اعلیٰ قسم کا لباس پہن رکھا تھا اور بہت خوش لگتا تھا۔
"تم یہاں کہاں؟" شرفو کی ماں نے پوچھا۔
شرفو کہنے لگا: "اماں! اس شام جب ابا جان نے مجھے گھر سے نکلا تھا تو میں تھک کر ایک حولی کے دروازے پر گر پڑا۔ اس حولی کے مالک نادرخاں ہیں، جھنوں نے یہ دیکھ کر کہ مجھے پیڑوں اور پرندوں سے بڑی محبت ہے، اپنے اس باغ کا مالی بنادیا ہے۔ وہ ہیں میرے محسن۔"
نادرخاں قریب آگئے اور کہنے لگے: "واقعی شرفو کی اس بات نے مجھے بہت متاثر کیا تھا کہ اسے پیڑوں کا بڑا خیال ہے۔ پیڑوں سے محبت کرتا ہے۔ میں نے اپنے باغ کے پیڑوں کی رکھوالي کا کام سپرد کر دیا ہے۔ وہ بیہاں نئے نئے پیڑ لگائے گا اور ان کی حفاظت کرے گا، اس نے پیڑوں سے محبت کی ہے اور پیڑوں نے اس محبت کا یہ بدلہ دیا ہے۔"
شرفو کے اصرار پر اس کے ماں باپ بھی وہیں رہنے لگے اور خوشی خوشی زندگی بسر کرنے لگے۔

پیارے نبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

دادی جان، ہمیں پیارے نبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کے بارے میں کچھ بتائیں۔

ندیم، عسیر اور زیر نے ایک زبان ہو کر کہا۔

پچ، بتاتی ہوں، لیکن کل جو بتائیں میں نے پیارے نبی حضرت

محمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کے بارے میں آپ کو بتائی تھیں، کیا وہ آپ

تینیوں کو یاد ہیں۔ جی دادی جان، یاد ہیں۔ سب نے ایک ساتھ

کہا۔ ندیم، آپ بتاؤ کہ ظہور اسلام سے پہلے عربوں کی کیا حالت

تھی۔ دادی جان نے سوال کیا۔

ندیم نے جواب دیا: ظہور اسلام سے پہلے عرب میں لوگ بہت سی

برائیوں میں بتلاتے ہیں۔ بیٹھیوں کو پیدا ہوتے ہی زندہ فُن کر دیتے تھے، ان

میں تھوڑی تھوڑی باتوں پر بھگڑا ہو جاتا جو بڑھتے باقی دشمنی کی

صورت اختیار کر لیتا تھا جو کہ بہت دونوں تک جاری رہتا، شراب پینا، جوا

کھلیانا اور ناچانا گناہ میں عام تھا، اللہ تعالیٰ نے حضرت محمد صلی اللہ علیہ

وآلہ وسلم کو دنیا میں آخری نبی بننا کر دیجیا اور آپ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم پر اپنی

آخری کتاب قرآن مجید کو نازل کیا، آپ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم نے عرب

کے لوگوں کو جہالت کے اندر ہیروں سے نکالنے کے لیے، ایک اللہ کی

عبادت کرنے کو کہا اور دین اسلام کی دعوت دی۔

زیر نے سوال کیا: ہمارے پیارے نبی حضرت محمد صلی اللہ علیہ

وآلہ وسلم کب اور کہاں پیدا ہوئے اور آپ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کے

والدین کا کیا نام تھا؟

دادی جان نے جواب دیا: ہمارے پیارے نبی حضرت محمد صلی

اللہ علیہ وسلم سترہ ریج الاول کو عرب کے شہر میں پیدا ہوئے، آپ صلی

اللہ علیہ وآلہ وسلم کے والد کا نام جناب عبد اللہ اور والدہ کا نام حضرت بی بی

آمنہ تھا۔ عسیر نے پوچھا: ہمارے پیارے نبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم نے جمع

کر دی تھیں۔

پیارے بچوں میں چاہیے کہ ہم بھی آپ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کے

بتائے ہوئے طریقے پر چلیں، جس کام کو کرنے سے آپ صلی اللہ علیہ

وآلہ وسلم نے منع فرمایا ہے خود بھی اس کام سے بچیں اور دوسروں کو بھی اس

کام سے بچنے کو بھیں، اسی میں ہماری دنیا و آخرت کی کامیابی ہے، اللہ

تعالیٰ ہمیں یہی عمل کی توفیق عطا فرمائے۔ آمین

صدق آل محمد

امام سجاد نے بچے کے چہرے سے کپڑا ہٹایا۔ بچے کا چہرا

و خوش سے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کی ولادت با سعادت

کی خوشیاں منا رہے تھے۔ لیکن اہل بیت رسول ﷺ یعنی امام زین

العبدین اور امام باقرؑ کے گھر اس خوشی کا رنگ ہی کچھ اور تھا۔

کیونکہ اس دن خداوند نے اس گھر ان کی خوشیوں کو

دو بالا کر دیا تھا۔ وہ ایک طرف تو رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

کی روز ولادت کی خوشی منا رہے تھے تو دوسری طرف حضرت

امام محمد باقرؑ کے گھر میں رسول اللہؐ کے چھٹے جانشین کی ولادت

کے منتظر تھے۔

امام سجادؑ اور انکے بیٹے امام محمد باقرؑ ایک کمرے میں

تشریف فرماتے کہ اندر سے ایک عورت دوڑتی ہوئی آئیں اور

بچے کی ولادت کی خبر سنائی۔ کچھ ہی دیر گزری تھی کہ سفید

چونکہ حضور صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم نے آپؑ کو صادق کا لقب

دیا ہے۔ اسی لئے آپؑ نو "صادق آل محمد" بھی کہتے ہیں۔

تفسیر قرآن

سورة مرسلات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پھر جب ستاروں کی چمک ختم ہو جائے (9) اور آسمانوں میں
شگاف پیدا ہو جائے (10) اور جب پیارا اڑنے لگیں
(11) اور جب سارے پیغمبر علیہ السلام ایک وقت میں جمع
کر لئے جائیں (12) بھلاکس دن کے لئے ان باتوں میں
تاخیر کی گئی ہے (13) فیصلہ کے دن کے لئے (14) اور
آپ کیا جائیں کہ فیصلہ کا دن کیا ہے (15) اس دن جھلانے
والوں کے لئے جہنم ہے۔

تفسير:

اس سورہ میں چند خاص باتیں ہیں:
 (1) یہ سورہ ان سوروں میں شامل ہے جن کی ابتدائی آیتوں میں قیامت کا تذکرہ کیا گیا ہے۔
 جیسے: 1- سورہ انبیاء 2- سورہ قمر 3- سورہ حج 4- سورہ واقعہ 5- سورہ حلقہ 6- سورہ قیامت 7- سورہ نبایاء 8- سورہ تکویر 9- سورہ النظار 10- سورہ انشقاق 11- سورہ غاشیعہ
 12- سورہ متقین 13- سورہ زکار

(2) یہ سورہ سورہ فاطر، ذاریات اور نازیات کی طرح فرشتوں کے بارے میں قسم سے شروع ہوا ہے۔

جیسے سورہ حمّن میں "فبای الاء ربکماتکذبان" اور سورہ میں "فكيف عذابي و نذر" کی تکرار ہے اسی طرح اس سورہ میں "و يل يومئذ للملكمذبين" دس بار دھرا یا گیا ہے جو اس بات کی دلیل ہے کہ جھٹلانے والوں کے لئے دس طرح کے عذاب رکھے گئے ہیں۔

ذراسوچ تو اجب یہ دنیا بنائی اور سجانی کئی ہے تو ایک دن
بر ماڈ بھی ضرور ہوگی۔ مگر یہ اتنی بڑی دنیا بر ماڈ کسے ہوگی؟ اس

- (1) وَالْمَرْسَلَاتِ عُزْفًا۔ (2) فَالْعَاصِفَاتِ
عَصْفًا۔ (3) وَالنَّاشرَاتِ نَشَرًا۔ (4) فَالْفَارِقَاتِ
فَرْقًا۔ (5) فَالْمُلْقَيَاتِ ذِكْرًا۔ (6) عَذْرًاً أَوْ نُذْرًا۔ (7)
إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوْاقِعًا۔ (8) فَإِذَا النَّجُومُ طَمِسْتُ۔ (9)
وَإِذَا السَّمَاءَ فَرِجَتْ۔ (10) وَإِذَا الْجِبَالُ
نَسَفَ۔ (11) وَإِذَا الرُّسْلُ أَفْتَثَتْ۔ (12) لَأَيِّ يَوْمٍ
أَجَلَ۔ (13) لِيَوْمِ الْفَضْلِ۔ (14) وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ
الْفَضْلِ۔ (15) وَيَلِيهِ مَئِذَلَلِمَكَذِبِينَ۔

٦

- (1) ان کی قسم جنہیں تسلسل کے ساتھ بھیجا گیا ہے
- (2) پھر تیز رفتاری سے چلنے والی ہیں (3) اور قسم ہے ان کی جو اشیائی کو منتشر کرنے والی ہیں (4) پھر انہیں آپس میں جدا کرنے والی ہیں (5) پھر ذکر کو نازل کرنے والی ہیں (6) تاکہ عذر تمام ہو یا خوف پیدا کرایا جائے (7) جس چیز کا تم سے وعدہ کیا گیا ہے وہ بہر حال واقع ہونے والی ہے (8)

پیغمبر ایک وقت میں (ایک جگہ) جمع ہوں گے انہیں کس لئے جمع کیا جائے گا؟۔

بھی ہاں۔ وہ فیصلہ کا دن ہوگا
جناب آدم سے لیکر پیغمبر اکرم صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
تک سب نبی حق کے فیصلہ کے لئے ایک جگہ ہونگے اور وہ
خدا سے کہیں گے کہ اے اللہ ہم نے انہیں تیری طرف بلا یا
دین حق کی بہت دعوت دی مگر انہوں نے ہماری کوئی بات
نہیں سنی۔ تب حق کو جھٹلانے والوں کو جہنم میں ڈال دیا
جائے گا۔ اگلے پچھلے حق کو جھٹلانے والے سب لا یں سے
لگا کر جہنم میں ڈال دیے جائیں گے اور انہیں اس سے کوئی
نہیں بجا مائے گا۔

لہذا سمجھدار وہی ہے جو اپنی زندگی میں حق کا پیغام اچھی طرح سے اور اس پر عمل کرے اور آخرت کے دن اور عذاب سے ڈرتا رہے۔

الفاظ کے معنی

مرسلات :	بھجی ہوئی (ہوا گئی)
ناشرات :	منتشر کرنے والی
ويل :	عذاب یا بلاکت
طمست :	ایسے جو کردی گئی (جب کئا تاریخ باتی نہ رہ جائیں) عذرًا :
فرجت :	شکافتہ کر دئے جائیں
عصفاً :	مسلسل (معروف)
فارقات :	الگ کرنے والی
ملقیات :	پہنچانے والی
نجل :	فیصلہ
نجم :	ستارے
نفت :	جز سے اکھڑ دئے جائیں
نذرًا :	عذاب الہی سے ڈرانے کے لئے
قت :	مقرر وہ وقت کو پہنچ جائیں

اس دن ایسے خطرناک طوفان، تیز آندھیاں اور
ہوا میں چلیں گی کہ جن سے چھوٹی موتی چیزیں ہی نہیں بلکہ
بڑے بڑے پہاڑ، سورج اور چاند، زمین اور آسمان سب اڑ
اڑ کر ایک دوسرے سے ٹکرائے ہوں گے اب سوچوں
وقت دنیا کا کیا حال ہوگا؟

آسمان سے بیشتر فرشتے نیچے بھیجے جائیں گے جن کے
پروں کی ہوا ان طوفانوں کو اور تباہ کن بنادے گی سب کچھ
تیزی کے ساتھ بکھر کر ہر طرف پھیل جائے گا۔ ستاروں کی
چمک ختم ہو جائے گی اور آسمان پھٹ جائے گا اور پہاڑ پتنگوں
کی طرح اڑنے لگیں گے۔

یہ وہ خدائی وعدہ ہے جو حضور پورا ہو کر رہے گا۔
تو پھر ان کے بعد کیا ہوگا؟

دنیا میں جب سب کچھ تتر بتر ہو جائے گا تو سارے

آلَّهَ لَدُمْ عَلَيْكُمْ

فہرست

- (۱) تفسیر
- (۲) خوبصورت ترین پھولوں
- (۳) صادق آل محمد
- (۴) پیارے نبی (ص)
- (۵) شرفوں کی کہانی
- (۶) کا جو صحبت کا پھل
- (۷) نماز
- (۸) بہترین درس
- (۹) اصحاب کھف کا کتاب

مدونہ ملکیت: جو لوگ اپنے اموال کے تیار اعمال کے لئے طبعی (بہت) اور بہترین باڑھت ہے

مہینہ ملکیت طوبی

نومبر ۲۰۲۳ء، شمارہ ۱

یادگار: خام دین و منت مولانا محمد علی آصف طاہر

مجلس ادارت: مولانا تصدیق حسین سعید، مولانا سعید الحسن، مولانا کمیل اصغر سعید

مدیر: سید منظہر صادق زیدی

نائب مدیر: سید محمد سعید بن بتری

تذین و آرائش: imagine We Fix Imagination
9839099435

موضع غازی پور، ڈاکخانہ گوگان، ضلع مظفرگڑ
پولی ائمیا ۰۹۸۹۰۵۰۰۰۷۲، ۰۹۹۲۷۷۵۴۸۸۶، فون: ۰۹۹۲۷۷۲۷۳
برائج آف: شفاعت مارکیٹ زہرا کالونی، مفتی گنج، لاہور
Mob.: ۰۹۴۱۵۰۹۰۰۳۴، ۰۹۴۵۱۰۸۵۸۸۵
E-mail: tubamonthly@gmail.com

سالانہ زراعتی: ۳۰۰ روپے

30

INTRO | ہمارے بارے میں | RSS

AhlulBayt (a.s.) News Agency
ABNA

سائنس سماں اخبار | ملکیت سماں اخبار | ہندوستان | ہندوستانی دیبا | پاکستان | ہندوستانی دیبا | ڈیمیٹری | ڈیمیٹری | ملکیت سماں اخبار | سائنس سماں اخبار

♦ کوئی آن ♦ اہل بیت (ا.س.) ♦ ہندوستان ♦ اکٹھیاد ♦ مہدییت ♦ اخھلاؤک ♦ مانوں اور ادیکار ♦ پردا ♦ سواستھ ♦ ہج ♦ رمذان ♦ موہرم..... اور دیش ویدے کی تاجا خوبروں ♦ خوبروں کا ویشلے پر ♦ تیپنی ♦ ساکھاکار اور بہت کوچ جاننے کے لیے!

تاریخی ریویو:

کربلا میں ہزار سال جاہراں کی تاریخی ریویو کی کوشش کیا ہے؟

محلہ اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

دیوبند:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

دیوبند:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ہندوستان:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

ایران:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

سماں اخبار:

کفار میں ہزار سال تاریخی کی کوشش کیا ہے؟

<div style="width: 3

